
Valtiovarainministeriölle
valtiovarainministerio@vm.fi

Asia VM002:00/2017

Lausunto muistiosta ”Monenkeskinen yleissopimus ja Suomen valinnat”

Valinnaiset määräykset: kiinteä toimipaikka

Muistiossa on esitetty, että Suomi tekisi varauman yleissopimuksen kiinteää toimipaikkaa koskevien määräysten osalta. Taustana varaumalle lieenee muun ohessa se, että kiinteän toimipaikan määritelmän laajentaminen yleissopimuksessa esitetyllä tavalla ei todennäköisesti ole kokonaisuudessaan Suomen verotuottojen kehityksen kannalta positiivinen muutos.

Käytännössä erityisesti epäitsenäisen edustajan perusteella muodostavan kiinteän toimipaikan tulkinnot eivät tähänkään asti ole olleet yhtenäisiä eri valtioissa, ja monet valtiot ovat kiristämässä tulkintojaan BEPS-hankkeen tulkintavaikutuksen perusteella siitä riippumatta, muuttuuko asianomaisen verosopimuksen sanamuoto yleissopimuksen seurauksena. Suomen jättäytyminen kiinteän toimipaikan määritelmän muutosten ulkopuolelle ei siis tältä osin välttämättä ole omiaan vähentämään verosopimusvaltioiden välisiä tulkintariitoja, vaikka varauman tekeminen olisikin verosopimusetujen tasapainon ja verotuottojen näkökulmasta perusteltua.

Kiinteän toimipaikan määritelmän muutosten osalta on lisäksi muistettava, että Euroopan komissio on suositellut jäsenvaltioiden ottavan käyttöön yleissopimuksen muutokset näiltä osin (C(2016) 271 final, Commission Recommendation of 28.1.2016 on the implementation of measures against tax treaty abuse). Vaikka kyseessä ei olekaan oikeudellisesti sitova kannanotto, se tulisi kuitenkin huomioida osana kansallisia valintoja ja niiden perusteluja.

Lisäksi sopimusten hajauttamista (Splitting-up of Contracts) koskevien muutosten osalta on huomattava, että yleissopimusta koskevassa mietinnössä (Explanatory Notes) todetun mukaisesti osa sopimusvaltioista katsoo, että hajauttamiseen voidaan joka tapauksessa puuttua verosopimuksia koskevan yleisen väärinkäytössäännöksen (PPT) nojalla ilman, että kiinteän toimipaikan määritelmää muutetaan tältä osin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että suomalaisten yritysten näkökulmasta Suomen ja toisen verosopimusosapuolen välille voi muodostua tulkintaristiriita siltä osin, onko sopimuksia tosiasiaa hajautettu tavalla, joka

täyttää PPT:n soveltamisedellytykset. Oikeusvarmuuden ja ennustettavuuden kannalta asiaa koskeva nimenomainen verosopimussäännös saattaisi olla perustellumpi vaihtoehto.

Välimiesmenettely

Muistiossa on todettu, että Suomi valitsisi soveltavansa yleissopimuksen määräyksiä välimiesmenettelystä tietyin varauksin. Eräänä keskeisenä rajauksena on todettu, että välimiesmenettelyyn pääsisi kaksinkertaisen verotuksen tyypillisemmät asia ryhmät mm. siirtohinnoittelu ja kiinteän toimipaikan muodostuminen. Näiden lisäksi keskeisenä asiaryhmänä tulee mainita tulon erilaisesta luokittelusta syntyvä kaksinkertainen verotus. Tällä on merkitystä erityisesti ohjelmistoista ja muusta sellaisesta aineettomasta omaisuudesta saatujen tulojen yhdenkertaisen verotuksen takaamiseksi verosopimusten tarkoittamalla tavalla. Asialla on erityisen suuri merkitys suomalaisille konserneille ja Suomen kilpailukyvyille osaamiseen ja kehittämiseen perustuvan toiminnan sijaintipaikkana.

Yleisempiä näkökohtia

Kokonaisuutena verosopimuksia tulisi kehittää kohti selkeämpiä ja yksityiskohtaisempia määräyksiä verosopimusosapuolten tulkintaerimielisyyksien ehkäisemiseksi. Valtiovarainministeriön muistiossa esitetty ei pääosin ole linjassa tämän tavoitteen kanssa, vaikka muistiossa esitettyjä näkökohtia muutoin voidaanakin pitää pääosin perusteltuina.

Verosopimusten kehittämisessä tärkeimpänä lähtökohtana tulee olla verosopimusten tavoitteen yhdenkertaisesta verotuksesta turvaaminen. Tämä on sekä yritysten että pidemmällä aikavälillä myöskin veronsaajien edun mukaista.

Ystävällisesti

Tomi Viitala